

Поширеним є невміння батьків здійснювати виховні функції й догляд, за дітьми, особливо маленькими. Після розлучення до 97 % дітей залишається з матерями, а з батьком – лише у випадку відмови матері, позбавлення її батьківських прав [5].

Усі дослідження пенсійного реформування на основі гендерного підходу умовно можуть бути розподілені на два напрями. В контексті першого – обґрунтовується необхідність реформування пенсійних систем з урахуванням внеску жінок до економічного розвитку у вигляді неоплачуваної домашньої праці, а іншого – аналізуються гендерні невідповідності пенсійних систем і пошук шляхів їхнього вдосконалення з огляду на різні гендерні ролі чоловіків і жінок. [1]

Отже, кожна з цих категорій мають свої особливості, тому і програми для надання їм гендерно-чутливих послуг теж потребують індивідуального підходу. Проведені дослідження показали, що з молоддю і дорослими людьми краще працюють у сфері надання гендерно-чутливих послуг, а люди похилого віку залишаються маловивченою категорією. Як наслідок вони є молозахищеними у своїх гендерних правах.

Список використаних джерел:

1. Doring D., Hauser R., Rolf G., Tibitanzl F. OldAge Security for Women in the Twelve EC Countries. // Journal of European Social Policy. – 1994. – Vol. 4(1): 1–18.; Luckhas L., Ward S. Equal Pension Rights for Men and Women: A Realistic Perspective. // Journal of European Social Policy. – 1997. – Vol. 7(3): 237–253.
2. Гендерний портрет України: общество должно измениться к лучшему. *Украина – Евросоюз в деталях*. №2 (5), июнь 2010. С. 6-7.
3. Говорун Т. В., Кікінеджи О. М. Гендерна психологія. навч. посіб. Київ: Видавничий центр «Академія», 2004. 308 с.
4. Кон, И. С. Социология личности. Москва : Политиздат, 1976. 383 с.
5. Круглий стіл на тему «Становище чоловіків в Україні» 19 лютого 2009 року Київ: «К.І.С.», 2009. 64с.

Науковий керівник: к. пед. н. Байдюк Н. В.

А. М. Тищенко

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

ПРИЧИНИ ВХОДЖЕННЯ ПІДЛІТКІВ ДО НЕФОРМАЛЬНИХ СУБКУЛЬТУР ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ СОЦІАЛІЗАЦІЇ

Постановка проблеми. Актуальність поширення неформальних субкультур в Україні визначається низкою соціальних, психологічних і культурних чинників. Причиною створення неформальних об'єднань перша за все виступають вікові особливості. Адже саме у цьому віці з'являється прагнення до самостійності, автономізації, певної відповідальності, пошуку самореалізації, але часто відбуваються зміни у поведінці особистості : зухвалість, нетерпимість, образливість, неадекватна самооцінка [1]. Актуальність розробки проблеми підліткової субкультури та особливостей соціалізації підлітків є важливим завданням для соціально-педагогічної науки.

Аналіз останніх досліджень. Проблема підліткових субкультур є об'єктом дослідження багатьох наук зокрема, філософії, психології, соціології, що говорить про її складність та багатоплановість. Сутність поняття «субкультура» досліджують Е. Гаджієва, Б. Іванов, С. Кулаков, З.Сікевич, Л. Туріщева, Ю.Василькова та ін. Поняття та проблеми неформальних груп (моделі поведінки, цінності, життєві пріоритети, стилі життя) досліджують А.Мудрик, С.Косарецька, Б.Майстрів, В.Розін, М.Гогоєва, В.Карп'як, В.Розин. Субкультура – є предметом дослідження Ш. Айзенштадта, Л.Мардахаєва, С.Фріс. Методи та напрями роботи з неформальними об'єднаннями розглядають М. Шакурова, О.Лісовець та ін. Проте соціально-педагогічний аспект цієї проблеми досі залишається не розкритим.

Мета дослідження полягає у вивченні причин входження підлітків до неформальних субкультур та особливостей їх соціалізації.

Методи дослідження: аналіз, порівняння, соціально-педагогічний експеримент, узагальнення.

Виклад основного матеріалу. Аналіз передумов, які сприяють об'єднанню підлітків до субкультурних груп, сприяє виявленню того, яку користь, чи шкоду приносить неформальна субкультура для соціалізації особистості. Вплив субкультури на особистість підлітка може бути як позитивним так і негативним. Всі неформальні об'єднання поділяються на просоціальні, асоціальні та антисоціальні [4].

Якщо розглядати негативний відбиток субкультури на соціалізацію особистості, то до них можна віднести прояви вандалізму, бездіяльність, вживання наркотиків, розпуста (коли особистість просто деградує)[5].

Особливо це стосується сучасних підліткових об'єднань. До прикладу, свою асоціальність підкреслює субкультура панків. Представники даного об'єднання негативно ставляться до праці, поверхово начитані, вживають наркотики й алкогольні напої, проповідують насильство у всіх його формах, не виключаючи фашизму. Реальна мета панків – самоствердження серед однолітків через заперечення загальноприйнятих норм поведінки.

Прихильність до насильства та ідей фашизму характерна і для скінхедів. Їхній терор проявляється в постійному фізичному насильстві проти осіб неслов'янського походження. Мінусів у цієї субкультури дуже багато, адже свою ідею вони сприймають надто буквально. Вони здатні до безглуздої агресії щодо інших людей.

Субкультура емо характеризується вразливістю, депресивністю. Через відчуття самотності вони схильні до самогубства, до заподіяння собі болю. В цьому випадку негативний вплив проявляється в формуванні аполітичної, конформної, пасивної особистості, нездатної справлятися з реаліями життя. Емо-культура пропагує самодеструктивну і суїцидальну поведінку [2].

Таким чином, ми можемо сказати, що субкультура є спроба самореалізації підлітків, бажання привертати до себе увагу оточення. Підліток бажає належати до якоїсь соціальної групи, водночас протиставляючи себе суспільству.

Що ж приводить підлітків у різні субкультурні угруповання? По-перше, неблагополуччя в сім'ї, коли підліток почуває себе самотнім, непотрібним, беззахисним (саме відсутність уваги й розуміння з боку дорослих посилює вплив неформальних колективів) або навпаки зайвий контроль батьків, коли молода людина хоче самоствердитися – також є передумовою до створення субкультури. До таких причин відносять відсутність доступу до інформації, яку підліток не отримує в сім'ї, чи в школі. Погано організоване дозвілля, коли підліток шукає нових вражень, які не завжди є позитивними. Надлишок вільного часу також може впливати на особистість, оскільки вона не знає чим себе зайняти себе і вдається до пошуку найрізноманітніших занять. Також може бути потреба в емоційній розрядці, способах подолання внутрішнього конфлікту, стремління до гедонізму, тобто отримання максимально сильних приємних відчуттів (досягається шляхом створення небезпечних, загрозливих їх задоволенню ситуацій)[3].

Всі перелічені причини входження підлітків до субкультурних груп підтверджуються результатами проведеного опитування представників неформальної субкультури паркур (рис. 1).

Неформальна субкультура паркур є не шкідливою, а навпаки за здоровий спосіб життя. У паркурі немає обмежень, шаблонів і стереотипів. Всі тут рівні, навіть можуть бути частиною однієї команди. Практично будь-який трейсер перебуває в групі однодумців, і лише одиниці воліють тренуватися й існувати окремо від інших. Поведінка трейсера не повинна зачіпати права інших людей. Людина, що займається паркурком, не буде тренуватися на приватній території, не тренується перед дітьми, оскільки вони люблять все повторювати. Трейсер з повагою ставиться до себе, до оточення, а також до місця, на якому він тренується.

Так, в ідеальній субкультурі її представники тренуються у виконанні соціальних ролей, розвитку самосвідомості, шукають свій статус і прагнуть досягнути визнання. Також

створення власної субкультури допомагає підліткам адаптуватися до життя, брати на себе частину функцій соціалізації індивідів, з якими не справляється сім'я, школа, формальні підліткові організації тощо.

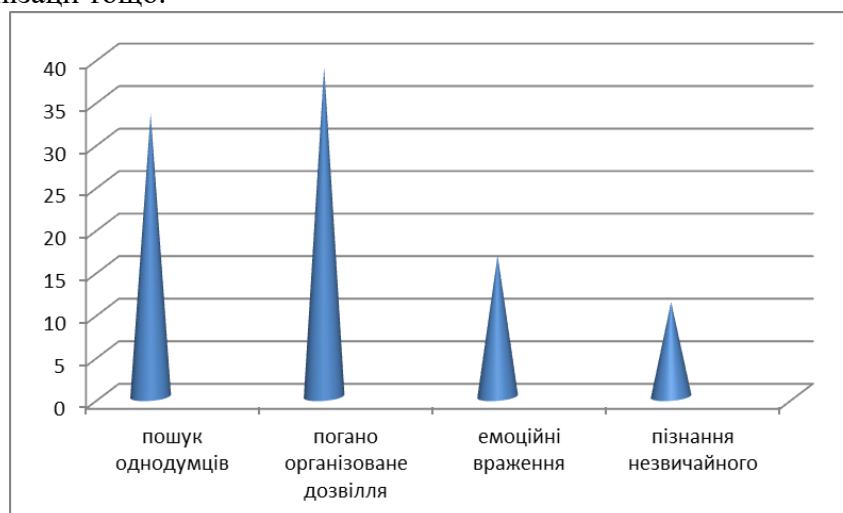

Рис.1. Результати опитування щодо причин входження підлітків у неформальну групу субкультури паркур

Висновки. Отже, на нашу думку, зв'язок субкультури із соціалізацією – тісний. За допомогою неформальних об'єднань підліток засвоює елементи культури, соціальні норми і цінності, на основі яких формуються соціально значущі риси особистості. Завдяки субкультурі особистість знайомиться з абсолютно новими звичаями, традиціями і нормами, способами мислення, поведінкою.

Список використаних джерел:

1. Василькова Ю. У., Василькова Т. А. Социальная педагогика: Курс лекций: Учебн. пособие для студ. высш. пед. уч. заведений. Москва: Издательский центр «Академия», 2000. 440 с.
2. Гогужева М. М. Специфика негативного влияния субкультуры на развитие личности подростка. *Вестник Томского государственного педагогического университета*. 2010. Выпуск 5 (95). С. 153–159.
3. Карп'як В. Молодіжні субкультури. *Спілка української молоді*. – Режим доступу: <http://www.cym.org.ua/content/subcult1.asp>.
4. Розин В.М. Подростковая культура: природа отклоняющегося поведения. 2007. №4. С. 49–57.
5. Турішцева Л.В. Особенности работы с девиантными детьми. 2009. № 2. С. 2–6.

Науковий керівник: к. пед. н., доцент Майборода Г.Я.

А. Червань

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА РОБОТА З ПРОФІЛАКТИКИ КОНФЛІКТІВ У МОЛОДОГО ПОДРУЖЖЯ

У сучасних умовах соціально-економічних перетворень в Україні залишається актуальною проблема стабільності сім'ї як основи суспільства. Найбільш незахищеною категорією серед інших типів сім'ї вважається молода сім'я, яка стикається з досить великою кількістю різних проблем: від економічних до психологічних та емоційних.

У молодій сім'ї як новоутвореній соціально-психологічній системі формуються внутрішньо-сімейні стосунки та відбувається створення зовнішньо сімейних відносин. У період зближення інтересів, уявлень, цінностей, звичок молодого подружжя можливе їх прийняття або неприйняття чоловіком та дружиною, незадоволення або задоволення потреб кожного з подружжів. Процес психологічної і побутової адаптації супроводжується виникненням конфліктних ситуацій у різних сферах сімейного життя.